

offentlige Mening; i Meget bestræber jeg mig derfor, men ikke i Alt. Dersom jeg maa tillade mig at ombytte Ordet Mening med Interesse, saa at Spørgsmaalet bliver om den offentlige Interesse, saa troer jeg, at denne er i en ikke ringe Grad tilstede for disse Forhandlinger; jeg tør i Forbigaaende sige, at den er vistnok ligesaa stor for dette Spørgsmaal som for Næringsspørgsmaalet, og dette var dog et Penge-spørgsmaal, om hvilket det dog i Almindelighed tør forudsættes, at det i høi Grad vækker den offentlige Interesse. Det ærede Medlem yttrede iøvrigt Meget om Ritualet, som jeg aldeles maa tiltræde. Han besvarede, at naar dette Kirkeraad fik fat paa Ritualet, vilde det udvise Meget af det Skarpe, Principmæssige, Oldchristelige, som findes i Ritualet. Jeg tiltræder ganske hans Mening i saa Henseende og vilde ikke tilraade nogen Udvisning af det Skarpe og Bestemte i Ritualet. Jeg troer at have givet det ærede Medlem Anledning til at vide, at det Forhold, hvori jeg staaer til den nye Ud-gave af det gamle Ritual, maa tale for, at jeg aldrig kan have havt til Hensigt, at det Gamle skal udviskes, og at jeg ikke haaber, at det Nye skal fortrænge det Gamle og det ægte Christelige. Det ærede Medlem talte dernæst Udskilligt om Rigsdagen som den, der ikke havde foretaget sig paa det Kirkelige, som den, der havde taget varsom derpaa og ogsaa for Fremtiden vilde tage varsom derpaa. Jeg troer ogsaa, at dette hidtil har været Tilfældet, og det forekommer mig, at det er rigtigt, at det er skeet saaledes. Naar det imidlertid er blevet documenteret af Rigsdagsmanden for Svendborg Amts 4de Valgkreds (Schjern), at naar der ikke kommer et Kirkeraad tilveie eller en kirkelig Overbestyrelse med lovgydig Stilling, da blive vi et Kirkeraad, saa spørger jeg, hvorledes dette harmonerer med det Factum, der blev oplyst af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen), at man i en lille Lov, der handler om de Fattiges Klasse, udslettede Alt, hvad der kunde give den en kirkelig Charakter, lige til Ordet kirkelig i selve Titelen. Jeg seer ikke, hvorledes det kan siges, at Rigsdagen baade er varsom ligeoverfor det Kir-

lige og skal være et Kirkeraad, og godtgjøre dette ved at gaae udenom det Kirkelige i den Grad, at den ikke engang vil have Navnet kirkelig i Titelen paa en Lov. Den ærede Rigsdagsmand sagde, at Forslaget staaer Livet i Kirken ihjel; nei, jeg troer ikke, at Forslaget kan staae Livet i Kirken ihjel. Jeg troer, at det ærede Medlem i sin Barme har foretaget sig noget paa Ordene. Det ærede Medlem sagde ogsaa, at vi burde tage vort Forslag tilbage. Det kunde aldrig falde mig ind. Det er fra saa mange Kanter sagt mig som en Belærelse, jeg gjerne vilde følge, at naar man har Tillid til en Sag, Tro paa en Sag, Interesse for en Sag, saa skal man kæmpe for den saa længe som mulig. Det er en rigtig Grundsætning. Man kan forkaste et eller ti lignende Forslag, om man vil; jeg skal aldrig befatte mig med at tage et Forslag af denne Natur tilbage. Der var en anden Ting, som den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 7de Valgkreds (C. Petersen) yttrede, der tiltalte mig meget, og da det har Betydning, skal jeg opholde mig noget derved. Det var hans Uttringer om Menighedsraadene. Det er en Misforstaaelse af ham, naar han mener, at jeg ikke anseer Menighedsraadene for at være til stor Hjælp for Kirken og dens Embedsmænd og det kirkelige Liv. Den eneste Indvending, jeg i den Henseende har fremsat, er den, at jeg ikke med ham kan være enig i, at man skal vente med at oprette et Kirkeraad, indtil Landet er forsynet med Menighedsraad, og disse have studdt Blomster og Frugt. Det kan man ikke vente paa, thi de have en lang Fremtid, i hvilken de skulle udvikle sig; det vil være lang Tid, indtil de ere, hvad de skulle være, men i samme Forhold, som de blive det, ville i større eller mindre Grad Bisper og Præster og Provster og Landemoder o. s. v. blive overflødige; thi efterhaanden som det ideale Liv udvikler sig og det Christelige Liv kommer frem og skyder Blomst og Frugt, saa forsvinder Apparatet.

Jeg har endnu en Tanke, som staaer i Forbindelse med Uttringer fra nogle Medlemmer, til hvis Foredrag jeg helst vil knytte min Betragtning. Fra agtede Medlemmer er